

КОНЦЕПЦІЯ КОНКОРДИЗМУ В РОМАНІ В. ВИННИЧЕНКА «ЛЕПРОЗОРИЙ»

Костецька Л.О., к. філол. н., доцент, Козлова Т.В., студент

Запорізький національний університет

Стаття присвячена дослідженню авторської концепції конкордизму і пов'язаних з нею ідей щастя, природного життя в романі В. Винниченка «Лепрозорій»

Ключові слова: конкордизм, проблема щастя, нова мораль, образ, роман.

Kosteckaya L.A., Kozlova T.V. КОНЦЕПЦИЯ КОНКОРДИЗМА В РОМАНЕ В. ВИННИЧЕНКО «ЛЕПРОЗОРИЙ» / Запорожский национальный университет, Украина

Статья посвящена исследованию авторской концепции конкордизма и связанных с ней идеей счастья, естественной жизни в романе В. Винниченко «Лепрозорий».

Ключевые слова: конкордизм, проблема счастья, новая мораль, образ, роман.

Kostecka L.O., Kozlova T.V. THE CONCEPT OF KONKORDIZM IN THE NOVEL OF V. VYNNYCHENKO "LEPROSARIUM" / Zaporizhzhya National University, Ukraine

The article is dedicated to a study of the author's conception konkordyzmu and related ideas and happiness, natural life in the novel V. Vynnychenko "Leprosarium".

Key words: konkordizm, the problem of happiness, new morality, image, novel.

В. Винниченко як особистість із різнобічними зацікавленнями – письменник, політик, маляр, культурний діяч – серйозно займався розробками філософських проблем нової моралі, пошуками визначення поняття щастя, побудови нового суспільства, означеного гармонією. Проблеми свободи, морального вибору, гармонії, які порушував у своїх творах письменник, відповідають актуальним темам модерністичної гуманістично-екзистенціальної філософії I половини – середини ХХ ст.

Роман «Лепрозорій», створений в останні роки життя письменника, презентує принципово новий тип літературних творів із сильним філософським струменем, що відповідає заклику А. Камю: «Хочеш бути філософом – пиши роман». Роман становить художній варіант втілення філософсько-етичної концепції конкордизму, розробленої автором у філософських трактатах «Щастя: Листи до юнака» (1930), «Конкордизм – система будівництва щастя» (1938–1948). Твір «Лепрозорій» став спробою мистецького ілюстрування результатів власних міркувань письменника, втілених у складній системі персонажної сфери, поетики твору, місткої морально-етичної проблематики.

Обмежений доступ до текстів «Конкордизм», «Щастя» зумовлює їх маловивченість, прояв інтересу до них з боку вузького кола спеціалістів – філософів і філологів. Роман «Лепрозорій» повторює долю філософських трактатів, лишаючись у тіні творчої спадщини митця, тому твір вимагає до себе уваги і з погляду рецепції ідей конкордизму В. Винниченка, і її художньої інтерпретації. Отож, метою нашого дослідження є виявлення авторської концепції конкордизму і пов'язаних із нею ідей та концепцій щастя, природного життя тощо, а також інтерпретація глибинних рівнів проблематики роману «Лепрозорій» та поетики тексту.

З-поміж ґрунтовних праць із цього питання слід відзначити монографічні дослідження Л. Мороз, Т. Гундорової, В. Гуменюка та ін., цікаві дисертаційні розробки Н. Гусак, О. Гожик, В. Панченка та ін., а також численні статті в періодичних виданнях і наукових збірниках від відгуків до комплексного аналізу певних аспектів творчості письменника.

Творчість В. Винниченка просякнена гуманістичним пафосом. З огляду на творчу еволюцію митця Т. Гундурова зазначає, що на відміну від 1910-х рр., коли центральною в моральній філософії В. Винниченка була теорія «чесності з собою», у 1920-х роках письменник зосереджується на філософії «щастя». Тобто, «Французька доба», як її визначає Н. Гусак [3, с. 5], стає періодом остаточного оформлення теорії «творення щастя». Роман «Лепрозорій» і презентує цю проблему.

До проблеми щастя В. Винниченко звертався перманентно протягом усієї творчості. Впритул він підходить до вироблення власної концепції щастя в романі «Сонячна машина» (1924), яка, на думку Г. Баран, «... як і в утопіях та антиутопіях, стає наріжним каменем зіткнення філософських позицій, поглядів, бачень майбутнього» [1, с. 5]. Так, у цьому творі автор заперечує думку про те, що сите життя, без щоденної праці задля кусня хліба може принести всезагальне щастя.

Теоретично концепція щастя була сформована в трактаті «Конкордизм – система будівництва щастя», у змісті якої першими питаннями зазначено: 1) щастя; 2) перешкоди щастю – соціальна нерівність; 3) перешкоди щастю – релігія. Як зазначає Є. Лащик, «... хоч Винниченкова праця доволі обширна, вона зосереджується на двох засадах того, як зробити людство щасливим» [5, с. 153]. Невипадково в романі «Лепрозорій» автор значне місце відводить визначенню щастя. Л. Павлишин говорить про це так: «Проблема щастя є наскрізною в романі. «Лепрозорій» – це розповідь від першої особи – Івонни про те, що таке щастя. Вона

викладає принципи конкордизму, сподіваючись почути хоч якусь реакцію від мешканців світу-прокажельні” [8, с. 344].

І. Кошова підкреслює, що теорії щастя, побудовані Демокритом, Сократом, Арістотелем, Св. Томою Аквінським, Бентамом, З. Фройдом, утворили підґрунтя, яке дозволить проаналізувати теорію щастя, створену В. Винниченком. Так, у філософії щастя В. Винниченка можна простежити погодження зі Св. Томою Аквінським, що людське пізнання обмежене і що є багато явищ, “яких нам зовсім несила зрозуміти” [цит. за 5, с. 158]. Окрім того, В. Винниченко, як і Сократ, вважав, що людина повинна перебувати в згоді сама з собою, а тому одним із основних принципів його філософії є принцип “чесності з собою”; як і Л. Фейербах, був переконаний, що людина не може бути щасливою вповні, якщо вона позбавлена Батьківщини або на її рідній землі є якісь страждання і нещастя [4, с. 53–54].

Сам В. Винниченко був “послідовником” вчення Г. Сковороди про “сродну працю”, адже він вважав необхідним поєднання фізичної праці (робота по вирощуванню городини) та інтелектуальної (радісне й піднесене написання роману “Лепрозорій” автор пояснює правильним режимом і харчуванням). У В. Винниченка еквівалентом “сродної праці” і “пізнання самого себе” мандрівного філософа стає система конкордизму.

Проблема щастя є головною в системі конкордизму. Л. Павлишин зазначає, що будучи не байдужим до людства, “Винниченко прагнув з’ясувати, чому ж людина, яка повинна бути щасливою, зазвичай страждає від нещастя” [7, с. 118]. Тему щастя письменник розробляє протягом усієї своєї творчості. До її розгадки і художньої обсервації В. Винниченко наблизився вже після створення філософських трактатів “Конкордизм” і “Щастя” і втілює її в романі “Лепрозорій”, даючи надію людству на майбутнє, сповнене гармоній життєвих сил.

У романі “Лепрозорій”, як і в решті творів “муженського” періоду (“Слово за тобою, Сталіне!”, “Конкордизм” та ін.), сучасний світ постає в образі величезної “прокажельні”, яку метафорично зображено, за словами персонажа професора Матура, у вигляді величезної ями, де живуть прокажені. Вони кохаються, народжуються, б’ються за їжу, і, намагаючись вилізти з ями, вилазять на плечі одне одному, утворюючи “горішніх” і “долішніх” прокажених. Саме за такою схемою побудоване суспільство, що складається з безнадійно хворих людей.

Шлях виходу з “прокажельні” В. Винниченко вбачав у морально-духовному оновленні людства. Його роман “Лепрозорій”, за словами Г. Сиваченко, “...романтизоване втілення етико-філософської ідеї конкордизму” [10, с. 81], можна назвати своєрідним підсумком багаторічних експериментів автора у сфері людської психіки, духовності, моралі, прагненні віднайти систему творення гармонійного суспільного ладу й виховання нових людей поза утопічними політичними програмами і теологічними вченнями.

Питання конкордизму письменник розробляв, уважно вивчаючи досвід своїх попередників і сучасників, а першими плодами в справі вироблення теорії конкордизму можна вважати розробки “нової моралі”, яка була біля витоків бажання вирішити соціальні й моральні проблеми людини. Ці пошуки підводять письменника до етико-психологічної концепції “чесності з собою”, яка виявляє значну близькість до моралі надлюдини Ф. Ніцше. Як зазначає О. Лубківська, “ставлячи в центрі всієї дійсності неповторну та своєрідну індивідуальність і розглядаючи її з погляду філософії Ніцше, “чесність із собою” стає тим моральним принципом – в особливому філософському сенсі, – коли людині “все дозволено” [6, с. 146]. Цей принцип В. Винниченко надавав вдосконалював і в праці “Конкордизм” пояснивши це правило нової конкордистської моралі: “виводь на поверхню кожну підсвідому думку твою, кожне приховане почуття, не старайся з легкодухості, чи надмірного егоїзму, чи зі страху загубити свої звички та втіхи лукавити з собою, не бійся бути правдивим і сміливим сам перед собою” [цит. за 5, с. 159].

І. Кошова виокремлює “тринадцять правил Винниченкової конкордистської моралі, осягнення яких дає рівновагу, а отже, щастя в житті”. Ці правила можна чітко простежити і в романі “Лепрозорій”, коли Івонна Вольвен розмірковує про шляхи виходу з “прокажельні”. Так, наприклад, наскрізною темою роману є третє правило, яке закликає: “Не годуйся нічим, непритаманним природі людини”, себто нічим, що “не приготоване на кухні матері природи” [цит. за 4, с. 55]. У цьому плані Івонна Вольвен є яскравим прикладом втілення цієї ідеї в житті. Вона “травоїдка”, яка, за словами І. Кошової, втілює здорову людину далекого минулого і символізує людину майбутнього. Івонна Вольвен каже: “Коли ти хочеш бути здоровим, веселим, сильним, радісним, то насамперед будь погоджений з природою, не завойовуй її, а живи в погодженні з її законами, будь у найбільшому порозумінні з товаришами, тваринами, рослинами, будь якомога більше на сонці, на повітрі, в русі, в роботі. Ну, хоч гімнастику роби, коли фізично працювати не можеш. А головне – харчуйся так, як повинна харчуватися людина за законами своєї природи... ніякого м’яса, ніяких трупів, ніяких соусів, ...ніякого шампанського, лікерчиків, ніяких кав, ніяких тютюнів і такого подібного. Нічого вареного, печеного. Тільки те, що приготоване на кухні природи” [2, с. 280].

Г. Сиваченко вказує, що програма харчування багато в чому базувалася на ідеях швейцарського лікаря-дієтолога М. Бірхер-Беннера, викладених у книжці “Принципи дієтичного лікування, засновані на енергетиці” [9, с. 35].

Саме друга заповідь стосується цієї розробки: “не їж ніякої зеленини, ніякого фрукту, ніякого зерна чи гороху не в сирому вигляді”. Відмова від “труподівства”, свідоме “крюдіворство”, на думку В. Винниченка, мають змінити людину зсередини, зменшити агресивність, яка йде від їжі тваринної і змінити психологію, гармонізувавши людину з природою. Як зазначав письменник, “їжа важливіша за всі політики, всі війни, всі реформи, всі науки, мистецтво, всі релігії. Я не кажу вже проте, що без всього можна обійтись в житті – без науки, політики, релігії, а без їжі ні, це – трюїзм... Їжа, спосіб харчування є найважливішим сучасним питанням” [цит. за 9, с. 35].

Описи їжі досить символічні. Споживання їжі м'ясоїдів зображено як естетично неприємний, хворобливий процес, який супроводжується додатковим труєнням чадом і тютюновим димом: “В ідальні вже стояв чад і дим од страв, од червоних масних облич, од спітніння, од цигарок. Може, їм ці пахощі були приємні, та я почувалася вже досить поганенько” [2, с. 27]. Письменник сформував почуття відрази до такого типу їжі, а здорове харчування набуває завжди привабливих рис: “Я в'явила собі нашу їжу, нашу “карту страв”! О-ля-ля! Нам роз'ятрювати бажання їсти! Нам, які кожну свою страву з кухні доброго Бозі, кожну рослину, кожну фруктинку вминали з таким хрустом і насолодою, що аж ваші кози нам заздрили” [2, с. 26].

Їжа в романі пов'язана із сакральним світом, переходом. Зміна харчування – це долання перешкоди до щастя, і цей процес подібний до казкових ритуалів. Саме їжа стає в основі дилеми добра і зла.

Професор Матур називає Івонну жартома Євою і намагається спокусити її в харчуванні, пропонуючи шампанське: “Що є добро? Що – зло? Я гадаю, що ні Єва, ні змії, ні ми, та, мабуть, і сам Бог того не знаємо. Ну, добре, не хочу бути в ролі змія” [2, с. 28]. Цю алюзію на біблійну легенду про плід спокуси письменник вводить, навмисно проводячи паралель між щастям раю і можливістю його існування на землі при дотриманні певних вимог. У новому освітленні постає проблема добра і зла, опозиційність якої нівелюється і зводиться до звичайних догм.

Отже, їжа презентує категорії добра і зла, відкриваючи поняття щастя, яке є основою концепції конкордизму. Для В. Винниченка рай є своєрідним символом нормального середовища для людини, якій не доводилось здобувати їжу насильством, бо її, рослинної, було в достатній кількості завжди. Рослинна їжа сприяє формуванню доброго настрою, а, отже, й відчуття щастя, що, за визначенням професора Матура, є відчуттям безпричинного щастя.

Моральна чистота Івонни відповідає і четвертій заповіді батька: “Нікому, ніде, на за яких обставин кохання за гроші не продавай і не купуй. Кохайся з ким хочеш і як хочеш. Але дітей май тільки тоді, коли хотітимеш мати їх усім еством твоїм і тільки з тим, про кого з щирим серцем, од усієї душі можеш сказати: от кого б я хотіла мати батьком моїх дітей!” [2, с. 38]. Ця заповідь ідентична до одного з правил нової моралі, сформульованого в праці “Конкордизм”: “Кохайся, з ким любо кохатися, але родину твори тільки з тою людиною, яку ти всією душею і всім тілом твоїм хотів би (хотіла б) мати за матір (чи батька) дітей твоїх” [цит. за 5, с. 159]. Заповідь ця ілюстрована випадком, коли Івонна підступно була ошукана хлопцем Фредом, але надалі це навчило її бути обережною, розсудливою у стосунках з чоловіками, а також цінувати власну свободу і право вибору.

Принципи нової конкордистської моралі подані у формі висловлених настанов, яких головна героїня свідомо дотримується, решта ж принципів розпорошені в романі, тобто вони ілюструються без чіткої вказівки на них. Так, наприклад, сама Івонна, постійно працюючи на хуторі, не відриває себе від природи, приїзд до Парижа її гнітить, бо міста за своєю суттю штучні, відірвані від природи, тобто в героїні проявляється внутрішня потреба в єдності з природою, що в такий спосіб відкриває другу заповідь конкордизму – гармонія з природою. В. Винниченко досить добре розумів таку жагу до природи.

Івонна всебічно обдарована дівчина. Вона має чудову пам'ять, знає стенографію і т.д. Усе це є наслідком здорового способу життя. Вона звична до важкої праці на полі, але не може виконувати й будь-яку іншу. Дівчина здатна грамотно провести анкетування, проаналізувати її наслідки, демонструючи високий інтелект (для самого В. Винниченка гармонія з собою полягала в поєднанні фізичної праці та інтелектуальної – писання художніх творів). В усьому Івонна розраховує на себе, а її спроба заробити трактор продиктована прагненням підвищити рівень механізації праці на хуторі. Отже, Івонна чітко дотримується правила “Живи тільки з своєї власної праці” [цит. за 5, с. 159].

Старанність, сумлінне виконання роботи викликають повагу і любов усіх мешканців палацу пані Пужероль. Івонна швидко стає улюбленицею старої пані через свій оптимізм і особливо через дар знімати біль. Курочка (пані Пужероль), як її називає Івонна, згодом не може обходитись без дівчини, викликаючи її навіть уночі. Дар знімати біль намагаються використати всі мешканці будинку. Даючи настанови головній героїні, професор Матур розмежовує два типи хвороб: “людство хворе на хвороби непомітні (дискордизм сил,

гіпертрофію егоїзму і так далі) і на хвороби помітні (рак, туберкульоз, ревматизм, діабет і так далі)” [2, с. 146]. Івонна з часом розуміє, що вони однаково небезпечні для людства, бо непомітні хвороби призводять до помітних. Вона зі співчуттям ставиться до людей, намагається їм допомагати, дотримуючись правила: “Завжди пам’ятай, що всі люди і ти сам хворі на страшну хворобу дискордизму. Борись з нею не догмою, не ненавистю, не карою, а розумінням, жалістю, поміччю” [5, с. 159].

Саме через прагнення допомогти людям Івонна врешті пише свій апель, який навчить вийти з “прокажельні”. Глибокі роздуми з часом призводять до переоцінки ставлення дівчини до власного способу життя, який засвідчує його позитивний вплив на людину. Контраст “прокажельня” і “земний рай” реалізується в доведенні формули: життя в прокажельні, що дорівнює смерті, не може бути порівняне із життям, у якому немає хвороб, страждань, агресії. Зміна картин формує в читача оцінну систему, яка відкриває переваги теорії конкордизму. Контраст як художній засіб, що супроводжував творчість В. Винниченка, використано і в романі “Лепрозорій”.

Це контрасти в зовнішньому вигляді Івонни і решти мешканців “прокажельні”, в оптимізмі, сприйнятті життя, здоров’ї. Контрастує дівчина і зі своїм ідейним учителем професором Матуром, який лише в теорії довів існування хвороби дискордизму і шляхів її подолання, а сам виявився нездатним дотримуватись своїх позицій. Головна героїня, отже, ілюструє шосте правило конкордистської моралі: “Будь погодженим у слові і ділі”, себто: що визнаєш на словах, те – виконуй на ділі. Що проповідуєш іншим, те роби сам у власному житті” [цит. за 5, с. 159]. Крім того, Івонна лишається послідовною до кінця (сьоме правило). Остаточно переконавшись у потрібності й дієвості принципів конкордизму, вона готова діяти.

Роман “Лепрозорій” позначений певною мірою побудовою за принципом драматичної дії, де ілюстрування філософських принципів нової моралі покладено загалом на образ головної героїні Івонни Вольвен. Автор свідомо використав форму заповідей, які отримує Івонна від батька. Вона становить тип нової особистості, що відповідає конкордистській моралі, зокрема позначена свідомим прийняттям принципу “чесності з собою”.

Оповідна манера багато в чому нагадує філософські бесіди, для увиразнення художнього боку твору введено детективний елемент. Із метою підкреслення філософських сентенцій застосовано засіб контрасту. Роман “Лепрозорій” є спробою художнього втілення філософсько-етичної концепції конкордизму.

Ілюстрування правил нової моралі конкордизму на прикладі образу Івонни полягає здебільшого в презентації нею батькових заповідей, які є художнім варіантом правил, поданих у трактаті “Конкордизм”, і складаються з двох компонентів: дієта (здорове харчування рослинною їжею) і духовний розвиток (принцип “чесності з собою”). Зміна харчування – це долання перешкоди до щастя і цей процес подібний до казкових ритуалів, їжа презентує категорії добра і зла, відкриваючи поняття щастя, яке є основою концепції конкордизму.

Гармонійне існування має відкрити людству щастя на землі, а моральні правила, розроблені в системі конкордизму і проілюстровані в романі “Лепрозорій”, мають закликати до рівноваги, подолання дискордизму. В. Винниченко створив гармонійну особистість, образ людини майбутнього, яка власним прикладом вчить бути щасливими.

Результати аналізу роману “Лепрозорій” В. Винниченка є лише початковим етапом у визначенні художнього втілення концепції конкордизму і вимагають подальшого системного дослідження ключових проблем морально-етичної парадигми, а також осмислення процесу їх художнього відтворення, формування етичної концепції митця і її художньо-етичне втілення в системі поезики тексту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баран Г. Вивчення роману В. Винниченка “Сонячна машина” на уроках української літератури / Г. Баран // Українська мова та література в школі. – 2000. – № 14. – С. 4–6.
2. Винниченко В. Лепрозорій : роман / Володимир Винниченко. – К. : Знання, 2011. – 382 с.
3. Гусак Н. Щастя в етичній системі “Конкордизму” Володимира Винниченка : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філософ. Наук : спец. 09.00.07 “Етика” / Н.І. Гусак. – К., 1999. – 19 с.
4. Кошова І. “Конкордизм” Володимира Винниченка: у пошуках щастя / Інна Кошова // Вісник Черкаського університету: зб. наук. ст. – Серія : “Філологічні науки”. – Черкаси : Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, 2010. – № 178. – С. 51–63.
5. Лащик Є. Винниченкова філософія щастя / Є. Лащик // Сучасність. – 1995. – № 7-8. – С. 153–164.
6. Лубківська О. Моделі вияву ніцшеанської філософії в українській літературі / О. Лубківська // Сучасність. – 1995. – № 4. – С. 144–147.

7. Павлишин Л. Автобіографічний характер філософських поглядів В. Винниченка / Л.Г. Павлишин // Вісник Черкаського університету: зб. наук. ст. – Серія : “Філологічні науки”. – Черкаси : Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, – 2011. – № 210. – С. 113–118.
8. Павлишин Л. Володимир Винниченко про існування людини в “прокажельному світі” (на основі роману В. Винниченка “Лепрозорій”) / Л.Г. Павлишин // Гілея : Науковий вісник. – 2011. – № 55. – С. 344–347.
9. Сиваченко Г. “Лепрозорій”: текст роману в контексті історії та долі / Г. Сиваченко // Слово і час. – 2000. – № 7. – С. 29–37.
10. Сиваченко Г. Текст роману в контексті долі / Г. Сиваченко // Вітчизна. – 1999. – № 5-6. – С. 81–85.

УДК 821.161.2 Сорока – 3.09: 94 (477)

ЗАСОБИ ХУДОЖНЬОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ФАКТІВ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ В РОМАНІ ЮРІЯ СОРОКИ «ІВАН БОГУН»

Крижановська Н.В., аспірант

Запорізький національний університет

Стаття присвячена дослідженню засобів художньої інтерпретації фактів історії України в романі Юрія Сороки “Іван Богун”.

Ключові слова: історична правда, художня правда, інтертекстуальність, синтаксичні та стилістичні конструкції.

Крижановська Н.В. СРЕДСТВА ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ИНТЕРПРЕТАЦИИ ФАКТОВ ИСТОРИИ УКРАИНЫ В РОМАНЕ ЮРИЯ СОРОКИ “ИВАН БОГУН” / Запорожский национальный университет, Украина

Статья посвящена исследованию средств художественной интерпретации фактов истории Украины в романе Юрия Сороки “Иван Богун”.

Ключевые слова: историческая правда, художественная правда, интертекстуальность, синтаксические и стилистические конструкции.

Kryzhanovska N.V. MEANS OF ARTISTIC INTERPRETATION OF HISTORICAL FACTS OF UKRAINE IN THE NOVEL OF YURIY SOROKA “IVAN BOGUN” / Zaporizhzhya national University, Ukraine.

The article devoted to research of the artistic interpretation of historical facts of Ukraine in the novel of Yuriy Soroka “Ivan Bogun”.

Key words: historical truth, art truth, intertextualist, syntactical and stylistic construction.

Факти з історії, історичні постаті не втратили актуальності в літературному дискурсі, незважаючи на досить широку історичну панораму, висвітлену українськими письменниками в різні періоди нашої історії. Таке зацікавлення зумовлене тим, що кожне покоління прочитує історичні факти, інтерпретує діяльність історичних осіб з позиції світогляду сучасності крізь призму морально-етичного виховання. Визначальний вплив на сприйняття історичних образів і вигаданих постатей має саме художнє моделювання автором історичних фактів і осіб.

До вивчення художнього моделювання образів звертались неодноразово науковці в різні часи. Особливості зображення історичних постатей і вигаданих персонажів останнього десятиліття досліджували: Н. Горбач, О. Лілік, М. Ткачук тощо. Н. Горбач у своїй роботі досліджувала особливості типізації історичних осіб, засоби характеротворення в історичних романах і повістях Ю. Мушкетика. О. Лілік розглядала специфіку відтворення історичних реалій, особливості творення образів отамана і повстанців у романі В. Шкляра “Залишенець. Чорний Ворон”. М. Ткачук визначав своєрідність дискурсивної практики Пантелеймона Куліша на прикладі історичного роману “Чорна Рада”, окреслив особливості романтичної поетики, моделювання характерів. Отже, науковці до детального аналізу художньої інтерпретації художніх засобів у романі Ю. Сороки “Іван Богун” ще не звертались.

У своєму дослідженні ми аналізуємо художнє моделювання історичних постатей і вигаданих персонажів в історичному романі ХХІ ст. Ю. Сороки “Іван Богун”.

Актуальність статті зумовлена тим, що незважаючи на значну кількість критичних робіт із вивчення роману Ю. Сороки “Іван Богун”, аналіз художнього моделювання історичних постатей і вигаданих персонажів у романах ХХІ ст. є недостатнім.

Мета статті – охарактеризувати особливості художнього моделювання історичних постатей і вигаданих персонажів у романі, що передбачає встановлення співвідношення правди історичної і правди художньої у